



Albert Ernő méltatása

Kriza János Néprajzi Társaság életműdíj

A Kriza János Néprajzi Társaság 2017. január 14-én életműdíjjal tüntette ki Albert Ernő néprajzkutatót, a társaság tagját a székely népköltészet és népelet, valamint a cigány kultúra kutatásában és dokumentálásában elvégzett kiemelkedő munkásságáért.

Albert Ernő 1932. január 14-én született Csíkdánfalván. Iskoláit szülőfalujában és Csíkszeredában végezte. A kolozsvári Bolyai Tudományegyetemen 1954-ben szerzett magyar nyelv és irodalom szakos

tanári oklevelet. Egészen nyugdíjazásáig Sepsiszentgyörgyön, a hajdani Székely Mikó Kollégiumban tanított, melynek igazgatója volt hosszú éveken át.

Pedagógusi munkája mellett tovább folytatta Konsza Samu tevékenységét: tanítványaival együtt több ezer, változatokban gazdag háromszéki népballadát gyűjtöttek össze. Munkájuk (*Háromszéki magyar népballadák*. Kriterion Könyvkiadó. Bukarest, 1973) a szokása szerint Faragó József aka-

démiai kutató előszavával és szerkesztésében látott nyomdafestéket. A gyűjtemény kivételes tudományos értékét az is emeli, hogy ritka klasszikus magyar balladák háromszéki változatait közli, melyeket legtöbbször háromszéki magyar ajkú cigány közösségekben gyűjtöttek össze.

Albert Ernő a legnehezebb években is folyamatosan végezte gyűjtő tevékenységét, terepmunkáját. Még a rendszerváltozás előtt, 1989-ben, a bukaresti Kriterionnál jelent meg *Édesanyám sok szép szava* című gyűjteménye, melyben egy ditrói asszony, Ádám Joákimné Kurkó Julianna énekeit, ritka régi balladait és dalait közölte, tovább folytatva a magyar folklorzitika egyéniségkutató hagyományait. Kiemeljük, hogy a gyűjtemény kiegészített, naprakész jegyzetekkel és filológiai apparátussal ellátott változata nemrég jelent meg a szerző kiadásában Sepsiszentgyörgyön.

Szakmai eredményeit elsősorban a rendszerváltozás után tudta rendre kiadni. 1995-ben jelent meg *Rigó és madár. A föld népe: egy gyimesi csángó család élete, elmondta Albert Mátyás és felesége, Tamás Katalin*, mely elsősorban az elmesélt élettörténet-kutatás módszerét követte.



Albert Ernő és Pozsony Ferenc

A magyar ajkú cigány közösségekben gyűjtött balladait és dalait, valamint a betelepülés-történetükkel, életmódjukkal kapcsolatos eredményeit két forrásértékű kiadványban jelentette meg: *Sok szép cigánylány* (1998), *Szabad madár. Háromszéki cigány népköltészet* (2000), *Sír az út előttem. Háromszéki cigányoktól gyűjtött népköltészet és levéltári okmányok* (2001). Szintén levéltári kutatásaiból született meg 2004-ben *A halál völgye. A határőrség szervezése 1762–1764-ben* című dokumentumkötete is.

Albert Ernő fiatal korától kezdődően nagy figyelmet fordított a szülőföldjén, Csíkszéken élő székely népköltészet szakszerű összegyűjtésére és feldolgozására is. 2004-ben jelentette meg *A halálra táncoltatott leány. Csíki népballadák* című gyűjteményét Sepsiszentgyörgyön. Ez a kiadvány szakmai szempontból szintén nagyon jelentős, hézagpótló gyűjtemény, mivel a folkloristák legtöbbször messze elkerülték ezt a vidéket. Kiemeljük, hogy ez a forráskiadvány Albert Ernő szakmai munkásságának megkoronázása.

A magyar néprajzkutatók és hajdani tanítványai nagyon sokra becsülik Albert Ernő szakmai és pedagógusi tevékenységét. 85. születésnapja alkalmával jó egészséget és hosszú életet kívánunk neki.

(Elhangzott 2017. március 3-án Sepsiszentgyörgyön, a Székely Nemzeti Múzeumban tartott Székely kapuk című tudományos ülészakon)

Dr. POZSONY FERENC (Zabola, Háromszék, Erdély, Románia, 1955) erdélyi magyar néprajzkutató, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja. A hetvenes években a háromszéki népi kerámia és a háromszéki népballadák kutatása kötötte le, jelezve, hogy mind a tárgyi, mind a szellemi néprajz területén nem csak új anyag feltárására, de egy új, modern szemlélet érvényesítésére is törekszik. Ez tükröződik első kötete, a Feketeügy-vidéki népballadákat tartalmazó Álomvíz martján (1984) anyagában és bevezető tanulmányában s a Művelődés Vadrózsa rovatában megjelent részkiadványokban is, mint olyan tanulmányaiban, mint a Természetközponturny világ (TETT 1987/2). Művei: Álomvíz martján. Feketeügy vidéki magyar népballadák; gyűjt. bev., jegyz. Pozsony Ferenc; Kriterion, Bukarest, 1984. Szeret vize martján. Moldvai csángómagyar népköltészet; a klézsei Lőrinc Györgyné Hodorog Lucától gyűjt., bev., jegyz. Pozsony Ferenc, dallamok sajtó alá rend. Török Csorja Viola; Asociația Etnografică Kriza János, Kolozsvár, 1994 (Kriza János Társaság könyvtára). Az erdélyi szászok jeles napi szokásai; Pro-Print, Csíkszereda, 1997 (Krónika könyvek), Szól a kakas már. Szász hatás az erdélyi magyar jeles napi szokásokban; Pro-Print, Csíkszereda, 1998 (Krónika könyvek), Csángósors. Moldvai csángók a változó időkben; szerk. Pozsony Ferenc; Teleki László Alapítvány, Bp., 1999 (A magyar-ságkutatás könyvtára), Népzenei tanulmányok. A Torockón 1997. október 25-én szervezett népzenei találkozó előadásai; szerk. Pozsony Ferenc; Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 1999 (Kriza könyvek), „Adok nektek aranyvesszőt...”. Dolgozatok erdélyi és moldvai népszokásokról; Pro-Print, Csíkszereda, 2000, Zabola; szerk. Botlik József; Száz Magyar Falu Könyvesháza Kht., Bp., 2002 (Száz magyar falu könyvesháza), Adaptáció és modernizáció a moldvai csángó falvakban; szerk. Kinda István, Pozsony Ferenc; Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2005, A moldvai csángó magyarok; Gondolat–Európai Folklor Intézet, Bp., 2005 (Örökség).

Erdélyi népszokások. Egyetemi jegyzet; Kriza János Néprajzi Társaság–BBTE, Kolozsvár, 2006 (Néprajzi egyetemi jegyzetek). A moldvai csángók bibliográfiája; szerk. Ilyés Sándor, Pozsony Ferenc, Tánczos Vilmos; Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2006. Lokalizások, határok, találkozások. Tanulmányok erdélyi cigány közösségekről; szerk. Ilyés Sándor, Pozsony Ferenc; Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2007. Orbaiszék változó társadalmi és kultúrálja; szerk. Kinda István, Pozsony Ferenc; Kovászna Megyei Művelődési Központ, Sepsiszentgyörgy, 2007 (A zabolai Csángó Néprajzi Múzeum kiadványai). Lokális és transznacionális csángó életvilágok; szerk. Ilyés Sándor, Peti Lehel, Pozsony Ferenc; Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2008. Népi mesterségek Háromszéken. A BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszékén tanuló, Pozsony Ferenc által irányított egyetemisták és doktorandusok terepkutatásaiból, dolgozataiból; szerk. és bev. Pozsony Ferenc; Kovászna Megyei Művelődési Központ–Regös Ifjúsági és Közművelődési Egyesület, Sepsiszentgyörgy, 2008. Erdély népei. Szászok, örmények, székely szombatosok, cigányok. Egyetemi jegyzet; Kriza János Néprajzi Társaság–BBTE, Kolozsvár, 2009 (Néprajzi egyetemi jegyzetek). A fiatalok vasárnapja Európában; szerk. Keszeg Vilmos, Pozsony Ferenc, Tötszegi Tekla; BBTE Magyar Néprajz és Antropológiai Tanszék–Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2009 (Kriza könyvek). Moldvai csángók, 1990–2010; szerk. Ilyés Sándor, Peti Lehel, Pozsony Ferenc; Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2010. Oktatás, kutatás, intézmények Kolozsvárt; szerk. Czégényi Dóra, Keszeg Vilmos, Pozsony Ferenc; Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2010. Pozsony Ferenc–Kinda István: A Csángó Néprajzi Múzeum kandallócsempe gyűjteménye; Csángó Néprajzi Múzeum–Kriza János Néprajzi Társaság, Zabola–Kolozsvár, 2011. Páva. Tanulmányok egy orbaiszéki faluról; szerk. Jakab Albert Zsolt, Pozsony Ferenc; Kriza János Néprajzi Társaság–Csángó Néprajzi Múzeum, Kolozsvár–Zabola, 2011 (A zabolai Csángó Néprajzi Múzeum kiadványai). Zabola. Egy polgárosult orbaiszéki falu kulturális öröksége; Háromszék Vármegye, Sepsiszentgyörgy, 2012 (Székelyföld települései). Háromszéki ünnepek. Dolgozatok háromszéki népszokásokról; Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2015. Hantz Péter–Pozsony Ferenc–Füredner Balázs: Kürtőskalács. A világ minden táján ismert székely-magyar sütemény; Háromszék Vármegye, Sepsiszentgyörgy, 2015